

A takarékoság világnapja

A világ takarékpénztárai 53 évvel ezelőtt Milánóban tartott értekezletükön határozták el, hogy minden év októberének utolsó munkanapján megrendezik a takarékoság világnapját. Hazánkban több mint egy évtizede emlékezünk meg a takarékoság nemzetközi ünnepéről. A takarékpénztári, a takarékszövetkezeti fiókoknál és a postahivataloknál ünnepi ügyfélszolgálatot tartanak — ebből az alkalomból —, s egyidejűleg az OTP a társadalmi és tömegszervezetek bevonásával a nagyközönség körében ismerteti és értékeli a lakosság takarékoskodásának eredményeit. Ez a nap jó alkalom arra is, hogy a párt és a kormány által meghirdetett takarékosági programhoz kapcsolódva szóljunk az általános, a szélesebb értelemben vett takarékoság jelentőségéről és hasznáról.

Mert hisz a takarékoság gondolata nem új keletű, minden korban és társadalomban végigkísérte az emberiséget. Régen a munkanélküliségtől való félelem éppúgy volt ösztönzője, mint most a jövőbe vetett hit, a szebb és gazdagabb élet kialakításának lehetősége. A társadalmi fejlődés teremtette meg a takarékoság mai formáját. Ez a törekvés hozzátartozik életünkhöz. Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a takarékoság hajlama nem örökölhető, vagy velünk született adottság. Külön-külön mindenki magára jön rá céljainak megvalósítására. De nemcsak egyéni, hanem állami érdek is. Ismert a párt és a kormány által meghirdetett általános takarékosági feladat, és észrevehető, hogy a társadalom minden figyelmének jelentőségére összpontosul.

Az Országos Takarékpénztár idei számvetése kedvező képet mutat. A múlt év hasonló időszakában a lakossági megtakarítások összege 88,9 milliárd forint volt, az idén elérte a 100 milliárd forintot. A tavalyi növekedés 8 milliárd forint, az idei 11 milliárd forint. Az egy főre jutó megtakarítás a múlt évi 8500 forintról 9500 forintra emelkedett. Jelenleg 5 millió 800 ezer darab takarékkönyv van forgalomban, s ez is mutatja, az idén többen takarékoskodtak, mint tavaly. (Tavaly óta 500 ezerrel több takarékbetétkönyvet váltottak ki.) A megyei statisztika is kedvező képet mutat. Csongrád megye takarékpénztárainak jelenlegi befutóállománya 4 milliárd 653 millió forint. Az állományemelés a tavalyihoz képest 356 millió forint. Egy főre jutó átlagbetét 10 ezer 200 forint, s ez azt jelenti, hogy Budapest után itt élnek a legtakarékosabb emberek. Az OTP megyei igazgatósága a lakosságnak 3,9 milliárd forint hitelt nyújtott.

A fejlődés ellenére azonban még sokan vannak olyanok, akik nem osztják be takarékosan a pénzüket. A pénztakarékoságban még lemaradunk az élen járó országoktól. Epp ezért fontos a takarékosági szokások terjesztése, különösen a fiatalok körében. A takarékoság nemcsak gondtalanabb, hanem ugyanakkor szebb, gazdagabb, kulturáltabb életet is megteremt a körülmezőknek. Érdemes legalább a takarékoság világnapján mérlegelni, a takarékos életforma előnyeit. Mert a legnagyobb művészet nem a pénz megszerzése, hanem a beosztása.

H. M.

Gyár és kórház szerződése

Szocialista szerződést kötött hazánk legnagyobb műtrágyagyára, a Péti Nitrogénművek és a balatonfüredi szívkórház. A megállapodás értelmében a kórház állandó kapcsolatot tart a gyár üzemegészségügyi szerveivel, orvosával, részükre kardio-

lógiai továbbképzést szervez. A Péti Nitrogénművek cseréjében a kórház felújításához felajánlotta a szocialista brigádok segítségét, ugyanakkor támogatja a kórházat egy-egy fontos műszer beszerzésében is.

Miskolctól Győrig

Öt szegedi festő képcsarnoki kiállítása 1977-ben

Néhány éve még joggal keseregünk, hogy a szegedi képzőművészek meglehetősen a helyi kiállításokkal, ritkán vállalkoznak arra, hogy az ország más részein is megmérettessenek. Ebből a szempontból az idei esztendő mindenképpen eredményesnek ígérkezik. 1977-ben a Képcsarnok Vállalat öt szegedi képzőművészeknek adott alkalmat, hogy kollektívájával az ország különböző részein nyilvánosság elé lépjen.

Stéhlík János jórészt alföldi ihletésű tájképekből rendezett kiállítását Pécsen láthatták az érdeklődők, az anyag hatalmas sikert aratott. Az ősz folyamán egy mást érték a tárlatok, a képzőművészeti világhét idején nyílt meg a miskolci Szőny István Teremben a 36 éves Pataki Ferenc 36 képből rendezett izgalmas, mindig új és új lehetőségeket kereső kiállítása. Ugyanez idő alatt rendeztek tárlatot a bekéscsabai Munkácsy Te-

remben Cs. Pataj Mihály festőművész képeiből. A napokban nyílt meg a Képcsarnok győri bemutatótermében Zoltánfi István festőművész tárlata, melynek jó néhány képe művészetének elmélyüléséről, új irányairól is tanúskodik. S most érkezett a meghívó, mely Zombori László miskolci tárlatára invitál.

Tisztes, szép sor ez, a szegedi művészek elismeréséről, alkotásai szeretetéről tanúskodik. Bizonyítja, hogy az itt folyó alkotómunka — ha megtorpanások, visszatáncolások, stagnálások még nem is küszöbölhetők ki! — tehetséges és felkészült művészeket feltételez.

Hajó a zátonyon

A napokban zátonyra futott a Duna szigetközi szakaszán egy ezertonnás csehszlovák tankuszály, s rövid időre leállt a hajózás ezen a szakaszon. Egy magyar kotróhajó vontatta le a zátonyról az ezertonnás uszályt.

A teadélután és az operaária szerepe a közművelődésben

Új klub alakult. Pontosabban: átalakult egy régebbi... A Juhász Gyula művelődési Központ — a munkatársak szavaival — régóta fáradozik annak érdekében, hogy a város közművelődési dolgozóit valamilyen formában „összehozza”. Ha tetszik, klubban. Helyiséget kínál, havonkénti összejöveteleket javasol, amelyeken az „elszórta” de az ügyért fáradozó kollégák munkájának könyvtáraként meg lehetne beszélni az ügyeket-bajokat, javaslatokat tenni különféle megoldatlan közművelődési feladatok, helyzetek orvoslására. És egyáltalán: meg kellene végre ismer-ni egymást. Az idén januárban a népművelőknek, könyvtárosoknak, üzemi kultúrosoknak szétküldött felhívások körülbelül ennyit közöltek a címzetekkel, akik „mellékelt lapokon” jelentkeztek a szervező klub tagjainak. Azóta tartottak néhány „foglalozást”, talán a legnevezetesebb volt a márciusi közművelődési fórum, amelyen a városi tanács művelődési osztályának vezetőivel és munkatársaival együtt meglehetősen sikertelen kísérletet tettek a klubtagok: ne a „kibeszéltük magunkat, de minek” kellemetlen érzéssel távozzanak a művelődési házból; hanem értelmes, mert Szeged közművelődésén lendítő párbeszéd után. Amennyiben a munkájuk folytatásához szükséges válaszokat megkapják a kérdéseikre; és megfontolt, megfontolásra érdemes javaslatokkal részeseivé válhatnak egy optimálisabb közművelődési gyakorlat alakításának.

Ami azon a fórumon „nem jött össze”, most, az átszervezett klub pénteki első foglalozásán úgy tűnt — majdnem ki tudja, az átszervezésnek köszönhető-e a korábbi hasonlóan jóval tartalmasabb beszélgetés?

Az történet, hogy a tagság bővült a művészekkel. A meghívókat, az éves tematikát és az első megbeszélővalóhoz (nyári színház, nyári közművelődés) statisztikát, műsortájékoztatót tartalmazó vasos borítékot a színházi, a zenei és a képzőművészeti élet, a mozi-üzem képviselői is megkapták. Az új fórum ideiglenes neve: közművelődési és művészeti dolgozók klubja; a vezetője: Varga József, a szabadtéri játékok művészeti titkára. Minthogy az egyéves művészeti ágakban, a közművelődésben dolgozókat tömörítő művelődési és művészetpolitikai fórum nincs más a városban, csak ez a most induló (melyből az irodalmárok nem tudni, miért maradtak ki), örömmel üdvözlendő. Alkalmas lehet ugyanis arra, amit fentebb jeleztünk, tudniillik, hogy személyes ismeretséggel is erősített, összefogással és összehangoltsággal lendít a közművelődés ügyén; az irányításba is besegít — tapasztalatokra alapozott, a gyakorlatban kivitelezhető ötletekkel, javaslatokkal.

Feltéve, ha a klubtagok mindig olyan témákat tárgyalnak, melyekben valóban segíthetnek, igazán érdeklődnek, és amelyekben mindannyian érdekeltek vagyunk. Az első téma; a nyári ügye: ilyen. Abban is igazuk lehet, hogy erről nyáron már késő a beszéd. A szabadtéri céljaink szerint való funkcionálásának alapfeltétele ugyanis a tervszerűség (emlétsük csak a mű-

sor és a szereplőszerződés hosszú távú tervezésének kikerülhetetlenségét). De a többi téma? Vajon nincs igaz a javaslattevőnek, aki a szellemi műhelyek megismerését, a klub egyik céljának, az egymással ismerkedésnek az elsőbbségét kérte? Például, mielőtt „Az értelmiségi életmód tegnap és ma” könyvekből és szócikkekből is felderíthető tematikáját tárgyalnánk, talán helyesebb lenne információkat szereznünk egymás intézményeinek, szervezeteinek, műhelyeinek élet- és munkamódjáról. Talán nem feszélyezné az együttműködést annyi — félreértésből és tájékozatlanságból származó — balhít, túlérzékenység, sértődés. Mondjuk, kiderülne, hogy a színház művészeinek nem elsősorban az a dolguk, hogy teadélutánokon szavaljanak, ezerféle cég belső ünnepein operaáriákat adjanak elő, örvendetesen egymást erős avatási ceremóniakon lépjenek fel, gyerek-, öreg-, kismama-, nyugdíjas-, brigád-, érettségi-, ki tudja milyen találkozókat fényét növeljék a művészet magaságainak villogtatásával. De a népművelő „odahat”, hogy legyen több amatőr szavalócsoport, kórus és

színjátékosok — e nemes feladatok ellátására. A klubbeli vitákban talán még az is időben feltűnik: nem biztos, hogy a brigádvételkedők szereplői attól lesznek műveltebbek, ha egy színházi előadás-vételkedőn meglelt két-három szereplője mellé kapásból fel tudják sorolni az illető darabban „elfordult” összes többi színész nevét. Lehet, hogy sokkal emberibb, műveltséget bizonyító és művelődésre inspiráló „feladat” lenne, ha a darabról meg az előadásról mondhatnának olyasmit, amit ők gondolnak, ami vélemény a sajátjuk lett. Miközben ültek a nézőtérben, és nem feszült színlapbongészésre kényyszerültek, hanem jóleső elmélyülésre készítette őket a jó előadás. Mint bárki emberfiát, aki színházba megy — akárhol munkás.

Egyszóval: mint az első után látszik, igen hasznos klubfoglalozásoknak nézhetnek elébe a „közművelődési és művészeti dolgozók”. Ha a vitakedv szenvedélyessége, gazdaságos, célratoró jellege nem múlik; és ha mindenhol meghallják az érveket-veleményeket-javaslatokat, ahol ezeket használni érdemes és kívánatos.

Sulyok Erzsébet

A „levelek” visszhangja

Közös a felelősségünk

Aki végigolvasta a Dél-magyarországi Horváth Dezso cikksorozatát, éreznie kellett azt a szép emberséget, ami szándékát vezette. Azt gondolom, hogy igaz van: minden szülőnek a maga gyermeke a legfontosabb, az aggodalmat, a féltést — bármilyen legyen is a tartalma — csak megértő együttérzéssel szabad és kell fogadni.

A cikksorozat nagyon sok tanulsággal szolgál azoknak a szülőknél is, akik most nevelik gyermekeiket, és szeretnék, ha továbbtanulnának. Talán érdemes néhány kérdésen közösen elgondolkodnunk. Mindenekelőtt azt kell tudni, hogy a „melós gyereke” nem fehér holló a felsőoktatási intézményekben, aki — ha bekerül is — az idegen és közömbös légkörben nem tudja megállni a helyét. A hallgatóknak mintegy a fele kétkézi munkások gyermeke. Egyik egyetemen, karon, főiskolán több, másikon valamivel kevesebb. Ezzel az aránnyal senki sem elégedett, különösen azok az egyetemeken, karokon, ahol ennél számottevően alacsonyabb. Az arányok növelése érdekében igen nagy erőfeszítések történnék. Néhány éve külön szervezet jött létre, a fizikai dolgozók gyermekeinek a felvételét elősegítő, amelyben sok ezer hallgató és sok száz előadó se-renykedik. Minden középiskolást, akinek a szülei kétkezi dolgozók, felkeresnek, előkészítő gyakorlati feladatokkal levelezést kezdenek velük, a továbbtanulni szándékozókat tavaszi és nyári előkészítő táborokba hívják meg.

Már a jelenlegi arányok is a fizikai dolgozók gyermekeinek tömeges jelenlétét mutatják. Közöttük is lehetnek, akik nem állják meg a helyüket, vagy téves volt a pályaválasztásuk. A fizikai dolgozók gyermekeinek túlnyomó többsége szorgalmasan tanul, sikeresen halad céljai felé, és eredményesen elvégzi az egyetemet, a főiskolát. Vannak azonban kivételek is, de ilyenek a nem

fizikai dolgozók gyermekei között is vannak. Ilyen kivételekről szól a cikksorozat. A kivételek mindig segítik a gondok jobb megértését, a tennivalók meghatározását, ha nem hisszük azokat általánosan jellemző igazságoknak.

A kudarcnak, a győnge teljesítménynek nagyon sok oka lehet. A leggyakoribb a kellő szorgalom és kitartás hiánya. Az ilyen hallgatóknak nem lehet segíteni. Akár fizikai dolgozó gyermeke, akár nem. Az a szülő, aki azt szeretné, hogy gyermeke sikeresen továbbtanuljon, szorgalmat, akaratra, kitartásra, igyekezetre szoktassa gyermekét. E nélkül sehol sem lehet tisztességgel boldogulni.

Azt gondolom, hogy az csak a dolog egyik oldala, amit Horváth Dezso szemléletesen fölvetett: valamilyen elemi érdeke, hogy tudatlan, felkészületlen fiatal embereknek ne adjunk oklevelet, függetlenül attól, hogy fizikai dolgozó gyermeke-e van-e szó. A másik szempont legalább ilyen fontos. Szülőnek és tanárnak közös felelőssége, hogy a fiatal ne váljék pályatévész-té. Nincs annál keserve-sebb élet, mint olyan pályán dolgozni, amit nem tud az ember eredményesen ellátni, ahol csak kudarcok érik. Nem igaz, hogy a kudarcokat, a pályaalkalmatlanság érzését az esetleges jobb kereset vagy az adott foglalozás iránti nagy közmegebecsülés ellensúlyozhatja.

A különböző akciók, szervek, közöttük az említett felvételi előkészítő bizottságok sokat tesznek, és még többet tehetnek, kell tenniük a jövőben. A probléma azonban nagyon mély gyökereket. Két példával szeretném ezt szemléltetni.

Az ország minden táján megvizsgáltak mintegy tízezer 5—6 éves gyermeket, az iskolába lépés előtt. Ismeretes, hogy a gyermekek különböző színvonalú tudással és magatartással kezdik meg az iskolát. Akik pedig nagy lemaradással indulnak, nem képesek behozni ezt az

Nyitott múzeum

A múzeumi hónap gazdag programjából október utolsó napjaira is jutott. Ma, vasárnap megnyitják a Móra Ferenc Múzeumnak nemcsak a főkupáját, hanem a nagyközönség számára eddig ismeretlen értékeket rejtő raktárakat is. Az érdeklődő látogatók csoportosan, a múzeum munkatársainak vezetésével délelőtt 10 és 11 óra, illetve délután 2-től 5-ig óránként indulhatnak az előcsarnokból: a régészeti, a néprajzi, a képzőművészeti és a természettudományos raktárak anyagának megtekintésére. A ritkaságokat, érdekességeket, illetve a múzeumi műhelymunka titkait a muzeológusok mutatják be.

A Móra Ferenc Múzeum és a megyei múzeumok munkatársai tudományos előadást rendeznek holnap, hétfőn délután 5 órakor a múzeum dísztermében. Az érdeklődők hét előadást hallgathatnak meg, helytörténeti, néprajzi, művészeti és természettudományos témakörökben.

Új órák

Japán szakemberekkel együttműködve Lengyelországban új elektronikus karórátípus fejlesztettek ki. Az óra gombnyomásra jelzi az adott hónapot, napot, órát, percet és másodpercet. Az órák már forgalomba is kerültek.

induló elmaradást. A jelen-séget a világon szinte mindenütt fölismerték már, de megoldást még sehol sem találtak. Az említett hazai kutatásból kiderült, hogy azok az iskolába lépés előtt álló gyermekek, akiknek a szülei csak nyolc osztályt végeztek, egy teljes éves elmaradással kezdik meg iskolai pályafutásukat mind a tudásukban, mind a magatartásukban azokhoz a gyermekekhez képest, akiknek a szülei érettségiztek vagy főiskolát, egyetemet végeztek. Ez átlagos elmaradás. A két csoportban egyaránt vannak kiválóan és győngén felkészült gyermekek.

De legalább ilyen sorsdöntő a család nevelési szokásrendszere. A szülők 15 százaléka például azt vallotta, hogy nem szokott mesélni a gyermekének. Ezek a gyermekek közel egyéves elmaradással kezdik meg az iskolai tanulmányaikat azokhoz a gyermekekhez képest, akiknek a szülei rendszeresen mesélnek gyermeküknek. (A szülők 34 százaléka él ilyen mértékben ezzel a nevelési lehetőséggel, amely elsősorban az anyanyelv fejlettségében játszik döntő szerepet.)

A fentiekből talán megérthető, hogy minden erőfeszítés ellenére sem remélhetünk egyik évről a másikra látványos eredményeket. A szülők és a pedagógusok közös felelősségével, a családi és az iskolai nevelés kitartó, rendszeres fejlesztésével, meglévő eszközeink és módszereink tökéletesítésével lehet csak fokozatosan előbbre jutni. Mi, pedagógusok ezt szeretnénk, erre törekvünk. Ez a jövő tennivalója. Azok a fiatalok azonban, akik a felvételi követelményeknek megfeleltek, rendelkeznek a szükséges alappal. Kellő szorgalommal túlnyomó többségük meg is állja a helyét, amihez a szükséges segítséget is megkapják.

Dr. Nagy József
egyetemi docens,
a Bölcsészettudományi
Karok Felvételi
Előkészítő Bizottságának
elnöke